

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

VII.

Нарада, з якої ми тепер хочемо здати справу, може мати особливий інтерес лише для буковинських Русинів; иншим, як н. пр. галицким Русинам, видасть ся она досить чудною, бо хоч і они ще недавно сварили ся в соймі за фонетику, але у них москвофіли у властей не мають уже миру і не можуть тепер перевести того, щоби видавництва урядові або спомагані державою і краєм, друкували ся правописом етимологічною. У нас же на Буковині Німцям не може в голові помістити ся наш спір про правопис і тому, гладко піддурені, відступають нераз урядові або спомагані з фондів державних і краєвих письма до полагоджування москвофілам. Ті очевидно ханяють кожду таку нагоду, аби ширити язичіє і свою улюблену правопись, сей видимий знак невидомої кацапської благодати, за котрим криють одні свій близіше неозначений консерватизм а другі явне руссофілство. А що на Буковині верховодять Німці і Волохи, котрі трохи не все мають в руках, то не диво, що можуть своїм поклонникам москвофілам робити частійше таку приємність.

Було то на остатнім засіданю буковинського сойму дня 8-го с. м. по полудни. По ухваленю поодиноких позицій бюджету прийшла черга і на Bukow. Landw. Blätter. Для сеї газети призначено 300 зр. з фондів краєвих. Справоздавець бар. Муштаца доказував потребу такої газети для Буковини. Міністерство рільництва дало на не 1000 зр., нехай — каже — і край запоможе єї; лише треба жадати, щоби для рускої і волоскої части сеї газети відступити більше місця. Поставив внесенє дати 300 зр. запомоги.

Справа, як бачите, спершу була зовсім невинна, та що з неї вийшла за суперечка! Треба

знати, що ті Buk. Landw. Blätter, так як они доси редаговані, не можуть принести ніякого хісна рускому населеню і взагалі мужикам, а хіба дідичам. Маленька картка порад господарских без плану і добору друкувала ся в ній по волоски, друга така картка по руски, а решта було по німцям. Спосіб той, в самій основі зведений ad absurdum, не подобав ся навіть Волохам. А що-б мужики мали з того яку користь, о тім мабуть ніхто й не думає. В Галичині два товариства просвітні, Просвіта і Общество ім. Качковського, видали вже десятки систематично оброблених книжечок господарских, розкинули їх тисячами, а признаки з них майже не видно; бідний мужик на своїм малім клантику землі і не думає заводити якусь дучшу господарку. Що-ж тут поможуть ті дрібні, уривані поради в Bukow. Landw. Blätter? — Така наша думка; хто-ж чував, що на сто читателів подібних рад десять спробувало їх у себе, нехай нам дасть знати, а ми з радістю піднесемо сей факт. Доси, як нам говорили свідомі люди, такого обяву не було.

Крім того руску частину в Buk. Land. Blätter відступив Німець-редактор до толкованя москвофілови. Той очевидно зараз віхав в газету зі своєю правописью, котрою не меньше забавляє свідомих людей, як і своїм толкованем в роді: кошари для гною, бременна корова і т. п. — що відразу свідчить о тім, який то господар пише ті ради господарські.

Так ото як не велика користь так і не велика шкода для наших мужиків виходить з тих „бременних“ коров в додатку до Bukowinaer Landwirtschaftliche Blätter „Селянські“; але кошар мінтерство дає на таку писанину 1000 зр. а край має дати 300 зр., за тимже мають головувати рускі послы, — то очевидна річ, треба жадати, щоби власти — ті самі власти, що в школі завели фонетичну правопись, — ждали єї і в тім запомаганім краєм видавництві. Не йде ту так о правопись, як радше йде о принципі партійні, які ховають ся за таку невинну річ, як правопись.

Чого сподівають ся москвофіли від блаженної пам'яті ь, ы і ь і чому они так завзято воюють против фонетичної правописи, а чому ми боронимо сеї правописи, о тім писали ся уже цілі томи і шкода на то більше тратити часу і паперу. Лише на Буковині, молодій своїм розвитом від других руских земель, ріжні консерватисти думають, що в консервованю ь, ы і ь лежить уся мудрість політична. Отаже і боронять тих небіжчиків з завзятем, котре у них доходить часто аж до скажености, як то виявила і та нарада, з котрої здаємо справу.

Аби ту нараду добре розуміти т. е. належно оцінити зовсім безсоромні напасти Воляна і Тиміньського на нашу мову і наші ідеали, мусимо брати їх, як один потічок зпоміж багато течій, витікаючих з одного нечистого багна. Говорили ніби про правописи, а в основі самій навидували ся на все те, що кождому правдивому Русинowi дороге.

Нераз ми вже подавали могучі голоси москвофилских учених, перед котрими теорії таких послів, як Волян і Тиміньський, брешуть як мізерні комарі. Сказано, що борба москвофілів против „фонетики“ — то лиш одна складова частина їх великої об'єднательної теорії. А ту теорію в Росії закинули тепер уже навіть такі газети, як Петербургскія Вѣдомости князя Ухтомского, Лучь Градовского, Русь Гайдебурова, навіть Гражданин князя Мещерского і инші — всі они тепер вимагають рівноправности для всіх народів, що живуть в Росії. Тільки Новое Время, Московскія Вѣдомости, Рижскія Вѣстник і Варшавскій Дневник ще не покинули своїх поглядів з часів Тамерлана. Пише о тім ширше в Зорі (ч. 5. с. р.) наш літерат Цезар Білловский, лікар в Петербурзі і подає притім в дословнім перекладі сегоднішню статю російського філософа Вол. Соловйова з газети Русь. Соловйов пише між иншим так:

„Як з давних давен Росія була многонародною сімєю, згорненою коло Новгороду і Ки-

18

ЗАЛІССА.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Що чувати, пане вйіте, з мостом? — спитав ся Мошко, присівши коло вйіта.

— Що сказала комісія?

— Нічо! — відповів Костишин коротко.

— Як нічо? — дивувався Мошко.

— Дадуть вам 340 ринських?

— Ага, дадуть!

— Що, не хотять дати? Або то їх гроші? То гроші повітові!

— Двіста ринських дають лише.

— Лише двіста? Ну-ну! Але між нами сказавши, пане вйіте, ви таки заправили за богато. За ті дуби, що я вам продав з Дуброви, що-ж ви заплатили? Га? Тай то не далека дорога їх возити, чверть милі, більше ні!

— Тільки ти, Мошку, не виговори ся мені з тим перед ким в місті, бо я тобі готов зараз камінь спертти. Кількоє уже на нім заробив? га?

— Ну! — відповів Мошко — зарібки з того не великі. А за то, щоби я в місті мав що сказати, не бійте ся! Я не з тих!

— А за то місце на толоці, що я тобі дав на склад дерева, нічо мені не думаєш дати? Як не даш, зараз мені забирай дерево геть!

— Що-ж вам за то дати, пане вйіте?

— Десятку дам і вже!

— Та за що десятку? Чи то ваша толока?

— Коли не моя, то забирай собі дерево!

— Ей! Які ви скорі! Пятку дам, добре?

— За мало.

— Ну, то шість.

— Не торгуй ся, жиде, раджу тобі! Ти і так маєш з мене великі зиски.

— А шість з половиною возьмете? То бігме, більше не варто.

— Давай десять, а як ні, то забирай собі дерево! ані грейцара не спущу. — Повтаряв вйіт своє і таки поставив на своїм, взяв десятку.

— Які ви, пане Костишин, недобрі! Ви на мені ще хочете заробити, а я знаю, що ви сими днями заробили грубі гроші

— говорив жид, подаючи вйітови десятку і гальбу пива.

— Які грубі гроші? — питав ся той.

— А запомогу? га? Триста ринських!

То сума!

— То піде на люди.

— Ну-ну, „на люди“... Ви також „люди“... Пане вйіте, то ми собі ту в чотири очи можемо так говорити! — втихомирював Зільбер Костишина, коли той видивив ся на него гнівно.

— Дай спокій, Мошку, з такими жартами, а пильнуй радше свого носа. Що ти, чую, загадуєш того п'яницю Криворукого з хати викидати, чи що?

— Винен мені богато.

— А на що-ж ти ему даєш пити?

— Бо сам хоче; чому я не маю дати?

— А ти знаєш свої приписи коршемні?

— Знаю; ну, й що з того?

— А маєш ти совість викидати дрібні діти Криворукого на двір?

— А що мене обходять его діти? Він мені винен вже більше, ніж его хата варта.

— Сивуха твоя тільки варта? — говорив Костишин з глумом. — Ей, жиде, пильнуй ся!

ся! Хоч би 10.000 таких як ти збрало ся, то ви Народного Дому не поставите; а нас як збере ся десять тисяч, то такий дім вимуруємо, що Волохи потріскають з пересердя“.

З тої байки моральна наука така: Збирайте рускі леви на Народний Дім! А той лев, що багато реве, най іде до Африки!

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складі отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток

для чемних діточок.“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовлення приймає й редакція „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна знаходити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих за можливіо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентования по 5 процент. Іваранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тигарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошення о удїлені агенції в місцевостях, де „Дністер“ не в заступлений, приймають ся.

● Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, всіімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекондованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новішими повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день сьвятої волі“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гаїна „Перші Зорі“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

П. Т.
Отсим маю честь повідомити шановних відбирателів, гостей і публіку, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА
склад корінних товарів, вині делікатесів
→ (заснований 1812 р.) ←
а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім зацєвнюю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Пропу о часті замовленя і пишувє з поважанем
Стефан Гаїна.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі неділь і сьвят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплатити лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці улица Петровича число 2.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)
Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО
емерит. оператора ц. к. хірург. клініки університескої
Більрота-Гуссенбаєра у Відні
находить ся
в Чернівцях, улица Мендгера ч. 25.
В справі приймає хорих і иньших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки Д-ра Квятковського в Чернівцях, улица ратушева (дім Вішофєра.)

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспішні	особові	мішані		поспішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Бракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Бракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибок:	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означають пору пічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-европейский час різнигыє ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецькім 12 год. 44 минут.